

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

54-1

BRNO 2013

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 54
Volume 54

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady Head of editorial board	Pavel Kouřil
Redakční rada	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor Editor in chief	Petr Škrdla
Výkonná redakce Assistant Editors	Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba Executive Editors, Typography	Alice Del Maschio
Software Software	Adobe InDesign CS5
Fotografie na obálce Cover Photography	Putna kultury s MMK nalezená v Popůvkách u Brna (okr. Brno-venkov) Moravian Painted Ware culture vessel found at Popůvky u Brna (Dist. of Brno-venkov)
Adresa redakce Address	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Královopolská 147 612 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk Print	Azu design s.r.o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2013

Náklad 400 ks

Časopis je na seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2013 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

BRNO (K. Ú. ČERNOVICE A SLATINA, OKR. BRNO-MĚSTO)

Mezi ulicemi Ericha Roučky a Švédské valy. Neolit – starší doba bronzová (?). Sídliště (?). Záchranný výzkum. S-JTSK 593847.29:1163548.7, 593717.4:1163676.91, 593592.57:1163471.1, 593776.44:1163273.74, 593833.8:1163324.34, 593717.4:1163437.37.

V červenci až září roku 2012 uskutečnili pracovníci ÚAPP Brno, v.v.i., záchranný archeologický výzkum v Brněnské průmyslové zóně Černovická terasa v souvislosti s rozšířením výrobního areálu firmy Daido Metal Czech (viz kap. Paleolit).

Na povrchu ponechané podorniční vrstvy a na hromadách skryté ornice byla povrchovým sběrem získána menší kolekce nepatinované kamenné štípané industrie, která byla vyrobena převážně z rohovce typu Stránská skála (petrografické určení provedl A. Přichystal z ÚGV PřF MU). Bližší kontext uvedených nálezů se na předmětné stavbě nepodařilo doložit; pouze v obecné rovině je možné uvažovat o jejich souvislosti s neolitickými až starobronzovými sídlištními aktivitami zachycenými na protější straně Ivanovického potoka a na úpatí Švédských valů (srov. Kos 2006; 2008, 306; 2008a; 2008b).

Michal Přichystal

Literatura

Kos, P. 2006: Brno (k. ú. Slatina, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 47, 122, 137.

Kos, P. 2008: Brno (k. ú. Tuřany, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 49, 306, 394.

Kos, P. 2008a: *Brno 2006 – „Černovická terasa“*. CTP B 1.1. Rkp. nálezové zprávy, č.j. 164/08. Uloženo: Archiv ÚAPP Brno, v.v.i.

Kos, P. 2008b: *Brno-Tuřany 2006 – „Černovická terasa“*. CTP B 1.2. Rkp. nálezové zprávy, č.j. 165/08. Uloženo: Archiv ÚAPP Brno, v.v.i.

Resumé

Brno (Kat. Černovice und Slatina, Bez. Brno-město). Bei der Rettungsgrabung im Raum zwischen den Strassen Ericha Roučky und Švédské valy wurden die gespaltene Artefakte gefunden.

BRNO (K. Ú. ŽEBĚTÍN, OKR. BRNO-MĚSTO)

„Borovníky“. Neolit – eneolit (?). Ojedinelý nález. Záchranný výzkum. S-JTSK 606543.653: 1159381.252, 606334.488: 1159528.520.

V září a říjnu roku 2012 uskutečnili pracovníci ÚAPP Brno, v.v.i., záchranný archeologický výzkum ve střední části polní tratě „Borovníky“ v souvislosti s výstavbou polní cesty HPC 17 (viz kap. Paleolit).

Na povrchu ponechané podorniční vrstvy byla nalezena terminální část ploché kamenné broušené sekery vyrobené z metabazitu typu Želešice. O zhruba 250 m dále k jihovýchodu byl objeven ještě nepatinovaný úštěp

z rohovce typu Olomučany (petrografické určení v obou případech provedl A. Přichystal z ÚGV PřF MU). V okolí obou uvedených míst byly již dříve získány povrchovými sběry ojedinělé kamenné štípané artefakty neolitického stáří a jeden zlomek keramické nádoby zařaditelný pouze rámcově do pravěku (Kuča 2002, 169).

Michal Přichystal

Literatura

Kuča, M. 2002: Popůvky (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 43 (2001), 137, 169.

Resumé

Brno (Kat. Žebětín, Bez. Brno-město). Bei der Rettungsgrabung in der Flur „Borovníky“ wurden ein Bruchstück des Steinbeiles und ein Abschlag gefunden.

BRNO (K. Ú. ŽEBĚTÍN, OKR. BRNO-MĚSTO)

„Bešůvka“. Neolit – eneolit (?). Ojedinelý nález. Povrchový sběr. S-JTSK 607006.64:1158981.63.

V říjnu roku 2012 byla pracovníkům ÚAPP Brno, v.v.i., předána nepatinovaná terminální část čepelového škrabadla vyrobeného z rohovce typu Krumlovský les II (petrografické určení provedl A. Přichystal z ÚGV PřF MU), která byla nalezena L. a P. Goláňovými na povrchu ponechané podorniční vrstvy v trase nově budované polní cesty HPC 17 poblíž severozápadní hranice polní tratě „Bešůvka“ (viz kap. Paleolit).

Michal Přichystal

Resumé

Brno (Kat. Žebětín, Bez. Brno-město). In der Flur „Borovníky“ wurde ein Bruchstück des Klingenschabers gefunden.

BRUMOVICE (OKR. BŘECLAV)

„Brumovické úlehle“. MMK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Na dominantním návrší severně od obce byl při rozšiřování technologického areálu firmy Moravské naftové doly, a. s., zjištěn jeden pravěký sídlištní objekt. Nepočtený a nepříliš reprezentativní keramický inventář orientačně dovoluje datování nálezu do období lidu kultury s moravskou malovanou keramikou.

Jiří Kala

Resumé

During the rescue excavation one settlement feature of the Lengyel culture was found.

CETEOVICE (OKR. KROMĚŘÍŽ)

Okraj obce. Neolit-eneolit. Sídliště. Povrchový průzkum.

V průběhu let 2010 a 2011 byla během polních prací na okraji intravilánu shromážděna menší kolekce pravěkých artefaktů. Místo nálezu je situováno za zahradami severovýchodě od obce. Jedná se o mírné návrší situované 280 m VJV od kostela s nadmořskou výškou 330 m, zdvihající se mezi Cetechovickým potokem a bezejmennou vodotečí (dnes zatrubněnou), která protéká obcí a zprava se vlévá do Kotojedky. Na ZM ČR 10 000 listu 24-44-05 je určena bodem 5 mm : 146 mm od J s.č. a Z s.č., popř. souřadnicemi 49°10'27.472"N, 17°15'57.864"E (WGS-84).

Většinu nalezených předmětů tvoří kamenná štípaná industrie zastoupená silicity glacigenních sedimentů (11 ks), rohovci typu Zdislavice-Troubky (10 ks) a blíže neurčenou surovinu (přepáleno; za určení děkuji M. Moníkovi). Mezi nimi rozeznáme čepele a jejich zlomky, čepel s příčnou retuší, přepálené jádro a 11 ústěpů. Tři drobné atypické keramické zlomky pravěkého stáří odpovídají zpracováním ker. hmoty tradici neolitu-eneolitu. Blíže lze uvažovat o příslušnost ke kultuře s moravskou malovanou keramikou, jejíž naleziště se v oblasti často váží s obdobnými polohami na úpatí Chřibů. Nález je prvním souborem pravěkého stáří z katastru obce, odkud jsou známy jen ojedinělé kamenné štípané nástroje (Skutil 1947, 57, 62).

Miroslav Daňhel

Literatura:

Skutil, J. 1947: Moravské prehistorické výkopy a nálezy Oddělení moravského pravěku Zemského muzea 1937–1945. *Časopis zemského musea v Brně* 1946, 33, 45–134.

Resumé

During the agricultural works in NE outskirts of the village a small set of archaeological artefacts was collected. Stone chipped industry and pottery fragments suggest that they could be connected with Lengyel culture.

DAMBOŘICE (OKR. HODONÍN)

„Za dvorem“. LnK. MMK. Sídliště. Záchranný výzkum.

V roce 2012 se při zapojení sondy Hos102a podařilo v liniovém výkopu produktovodu prozkoumat celkem 19 zahloubených archeologických objektů. Pozitivní archeologická situace byla identifikována ve dvou katastrálních územích, a to na katastrech Velkých Hostěrádek a Dambořic (viz Velké Hostěrádky „Lichy“). Druhá zjištěná poloha s archeologickými nálezy v Dambořicích „Za dvorem“ je situována v nadmořské výšce 232-234 m na mírném východním až jihovýchodním svahu po pravém břehu vodoteče Salajka severně od obce. Místo výskytu nálezů je v souřadnicovém systému S-JTSK určeno bodem: y=577582, x=1179131. Zde byly v rýze produktovodu mimo jiné (viz kapitola Doba bronzová, Dambořice „Za dvorem“) narušeny a výzkumem odkryty celkem 4 zahloubené objekty s keramickými nálezy, které tyto ob-

jekty řadí do kultury s moravskou malovanou keramikou. V jedné z jam však byla zjištěna i intruze staršího osídlení v podobě zdobeného střepu kultury s lineární keramikou. Na svahu u Dambořic máme teď s jistotou doloženo pravěké osídlení, které zřejmě kopíruje celé mírné sprašové návrší podél obou břehů potoka Salajky v tomto údolí.

Marek Lečbých

Resumé

Dambořice (Hodonín Dist.). „Za dvorem“. There was a Moravian Painted Ware settlement excavated thanks to a rescue excavation in Dambořice in 2012.

FRYŠTÁK (K. Ú. DOLNÍ VES, OKR. ZLÍN)

Trat' Rovňa. LnK. Sídliště. Povrchové sběry. Uložení: Muzeum jv. Moravy ve Zlíně.

Při povrchových sběrech na polích mezi Fryštákem a Horním Lapačem objevil spolupracovník zlínského muzea M. Havelka nové sídliště z období kultury s lineární keramikou. Nově objevené naleziště leží v úrodné oblasti Fryštácké brázdy s doloženým intenzivním osídlením nejstarších zemědělských kultur. Početné nálezy zejména kamenné broušené i štípané industrie se koncentrují na mírném svahu s jihozápadní orientací, nad levým břehem potoka Židelná, v nadm. výšce kolem 270 m. Soubor broušené industrie z šedozelené břidlice, čítající více než 30 kusů, zahrnuje kopytovité klíny včetně jejich zlomků se stopami druhotného použití, plankonvexní sekerky a polotovary nástrojů, dále zlomky kamenných podložek, drtiče a otloukače. Velmi početná je kolekce štípané industrie (kolem 170 ks) z různorodého materiálu, včetně několika drobných kousků obsidiánu; obsahuje mj. čepelky s vrubem, tzv. srpové čepelky, rydla, škrabadla, hroty a vrtáčky. Mezi keramickými zlomky byly identifikovány tvary polokulovité se zataženým ústím i nádoby s hrdlem, opatřené uchy; málo početné zdobené fragmenty zastupují větš. jednotlivé ryté linie, vzácněji jsou doloženy linie s důlky (jemná keramika z plavené hlíny), na keramice s příměsí organické hmoty se vyskytnou i řady nehtových vrypů nebo mělké důlky. Mezi plastickými výčnělkami převažují typy s plochým nebo promáčknutým vrcholem, objeví se i drobné, vzhůru vytažené výčnělky. Soubor nálezů z katastru Dolní Vsi můžeme na základě dosavadních znalostí zařadit nejspíše do počátku II. (případně konce I.) stupně LnK.

Zhruba 1 km jihozápadně od nově zjištěného naleziště v trati Rovňa, v trati Skalka na katastru obce Racková leží další sídliště kultury s lineární keramikou, s bohatými povrchovými nálezy především broušených nástrojů; v letech 1980-1982 zde proběhl zjišťovací výzkum zlínského muzea.

Jana Langová

Resumé

Fryšták (Kat. Dolní Ves, Bez. Zlín. LBK. Siedlung. Oberflächensammlung.